

verslag

Plenaire Vergadering FATF maart 2022

Vergaderdatum	4 maart 2022
Aanwezig	Vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, FIU-Nederland, het Openbaar Ministerie, het Anti-Money Laundering Centre (AMLC) en De Nederlandsche Bank (DNB)

Deze plenaire vergadering was de vijfde plenaire vergadering onder voorzitterschap van Duitsland en de tweede die plaatsvond in hybride vorm, vanwege de lock-downmaatregelen en reisbeperkingen die voor sommige landen nog gelden.

Strategische beleidsdoorlichting

De Financial Action Task Force (FATF) heeft een beleidsdoorlichting afgerond van haar werkwijze om de volgende, vijfde wederzijdse evaluatie ronde gericht en effectiever te maken. Deze ronde begint in 2024. Daarnaast is een rapport vastgesteld met bevindingen over de mate waarin wereldwijd aan de FATF-standaarden voldaan wordt. Dit rapport identificeert terreinen waarop verbetering nodig is en helpt de FATF haar strategie voor de toekomst te bepalen. Dit rapport wordt in de loop van april gepubliceerd. De FATF-methodologie, die ziet op de inhoud van evaluaties, is daarop aangepast, net als de FATF-procedures, die zien op hoe een evaluatie verloopt.¹ In de volgende evaluatieronde zal er meer gefocust worden op de risico's van landen en de context daarvan. Daarnaast zal er meer ingegaan worden op niet-financiële bedrijven en beroepen², dit zijn bijvoorbeeld advocaten, notarissen en makelaars. De volgende ronde zal ook korter zijn (zes in plaats van tien jaar) en meer nadruk leggen op de effectiviteit van regelgeving, in plaats van op de regelgeving zelf. Ook wordt het toezichtmechanisme op landen met tekortkomingen aangescherpt. Met behulp van deze documenten wordt het raamwerk van de evaluaties van de FATF verder versterkt.

Strategische visie op het wereldwijde netwerk van de FATF

¹ [https://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](https://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate))

² Zogenaamde DNFBP's: designated non-financial businesses and professions.

De strijd tegen witwassen en terrorismefinanciering vraagt om een wereldwijde aanpak. Het werk van en het samenwerken met het wereldwijde netwerk van de FATF is hierbij cruciaal. De plenaire vergadering van de FATF heeft gesproken over een strategische visie voor het FATF-netwerk. Deze versterkt de samenwerking van de FATF met haar regionale zusterorganisaties en observatoren, zoals het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en betrokken onderdelen van de Verenigde Naties. FATF-leden zeggen toe meer steun te verlenen aan de regionale zusterorganisaties.

Monitoring van naleving van de FATF-standaarden

Wederzijdse evaluatie van Frankrijk

De FATF heeft de bespreking van de wederzijdse evaluatie van Frankrijk afgerond. Door middel van *peer reviews* is beoordeeld of de nationale wet- en regelgeving van Frankrijk technisch voldoen aan de FATF-standaarden en in hoeverre dit stelsel effectief is in het beschermen van de integriteit van het financiële systeem. Het rapport van de evaluatie van Frankrijk zal naar verwachting in mei gepubliceerd worden op de website van de FATF.³

Jurisdicties met verhoogde risico's

De FATF publiceert twee lijsten waarop landen en jurisdicties staan met strategische tekortkomingen in hun nationale beleid ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst betreft de zogeheten "hoog risicolanden onderhevig aan een oproep tot tegenmaatregelen". Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "zwarte lijst". De lijst bevat jurisdicties die geen betrokkenheid tonen om verbeteringen door te voeren of onvoldoende voortgang hebben geboekt in het terugdringen van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.⁴ De landen waar het om gaat zijn Noord-Korea en Iran. Er geldt een oproep aan alle landen om effectieve tegenmaatregelen te nemen tegen deze twee landen.

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld "Jurisdicties onder verscherpt toezicht".⁵ Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "grijze lijst". De lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering, maar die gecommiteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. In de laatste plenaire vergadering is besloten dat de Verenigde Arabische Emiraten worden toegevoegd aan deze lijst. Zimbabwe heeft alle openstaande actiepunten van de FATF afgerond en wordt van de lijst afgehaald, zodat het land niet langer onder verscherpt toezicht van de FATF staat. In totaal staan sinds maart 2022

³ Zie: [http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)). Van de 39 FATF-leden zijn tot nu in de lopende ronde geëvalueerd: Australië, België, Canada, China, Denemarken, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hong Kong, Ierland, Israël, Italië, IJsland, Maleisië, Mexico, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Rusland, Saudi-Arabië, Singapore, Spanje, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Arabische Emiraten, de Verenigde Staten, Zuid-Korea, Zweden en Zwitserland. In het gehele FATF-netwerk zijn inmiddels ruim honderdtwintig landen en jurisdicties geëvalueerd. De evaluatie van Nederland staat gepland voor de periode 2021-2022. De resultaten daarvan worden aan het eind van de zomer bekend gemaakt.

⁴ <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/call-for-action-march-2022.html>

⁵ <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-march-2022.html>

negentien landen op deze lijst.⁶ De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten verwijzen op hun website na elke plenaire vergadering naar de meest recente lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wet ter voorkomingen van witwassen en het financieren van terrorisme (Wwft) om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Strategische initiatieven

Nieuwe regels voor uiteindelijk belanghebbenden (UBO's)

Anonieme brievenbusfirma's en andere vennootschappen helpen soms criminele organisaties, corrupte personen en partijen die sancties proberen te omzeilen om geld te kunnen witwassen. De FATF heeft besloten om haar standaarden over de transparantie van uiteindelijk belanghebbenden te versterken. Dit is een belangrijke doorbraak, die leidt tot een aanpassing van de standaard, die aan landen de verplichting stelt dat een aantal autoriteiten toegang hebben tot volledige, actuele en duidelijke UBO-informatie van rechtspersonen. Landen moeten nu ervoor zorgen dat UBO-informatie gehouden wordt door een publieke autoriteit die functioneert als een UBO-register of een vergelijkbaar mechanisme. Landen moeten er ook voor zorgen dat relevante autoriteiten snel en efficiënt toegang hebben tot deze informatie. Tevens worden nieuwe aandelen aan toonder verboden. Voor de aanpassing van deze standaard hebben twee publieke consultatierondes plaatsgevonden. Het commentaar hiervan is meegenomen in de herziening van de standaard.⁷

Nederland kent, via Europese regelgeving, reeds een UBO-register voor rechtspersonen. Aandelen aan toonder voor niet-beursgenoteerden vennootschappen zijn sinds 1 juli 2019 verboden. De aanpassingen in deze standaard hebben daarom met name effect voor landen buiten de EU die nog niet een UBO-register hebben geïntroduceerd.

Witwassen en terrorisme risico's voortkomend uit migrantensmokkel

Elk jaar proberen grote aantallen migranten te ontsnappen aan regionale conflicten, politieke instabiliteit, vervolging en armoede, op zoek naar een betere toekomst. Migrantensmokkelaren zien dit als een manier voor financieel gewin en hebben vaak weinig oog voor de veiligheid van de migrant. De inschatting is dat hier wereldwijd 10 miljard dollar per jaar mee gemoeid is. De FATF heeft een onderzoek voltooid naar witwassen en terrorismefinanciering (ML/TF) gerelateerd aan migrantensmokkel. Het rapport concludeert dat het risico op deze vorm van ML/TF flink is toegenomen, maar dat landen het nog niet classificeren als hoog risico en dat het vaak niet onderzocht wordt. Het rapport gaat tevens in op de meest voorkomende manieren van migrantensmokkel. Het rapport noemt ook aanbevelingen en manieren om criminele opbrengsten van migrantensmokkel op te sporen. Het rapport raadt landen aan om meer te doen aan het herkennen van

⁶ Albanië, Barbados, Burkino Faso, Cambodja, Filipijnen, Haïti, Jamaica, Jordanië, Kaaimeiland, Mali, Malta, Marokko, Myanmar, Nicaragua, Pakistan, Panama, Senegal, Zuid-Soedan, Syrië, Turkije, Oeganda, Verenigde Arabische Emiraten en Jemen.

⁷ <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/r24-statement-march-2022.html>

risico's omtrent ML/TF en om meer inzicht te krijgen in de risico's die ze lopen bij migrantensmokkel. Het rapport is op 22 maart gepubliceerd.⁸

Risico- gebaseerde aanpak van vastgoed

Vastgoedhandel is een populaire manier van witwassen. Makelaars, notarissen en andere betrokkenen hebben een belangrijke rol in het voorkomen van witwassen door middel van vastgoed. Momenteel heeft de vastgoedsector over het algemeen weinig inzicht in de risico's waaraan hij blootgesteld wordt. De FATF heeft daarom een concept-leidraad opgesteld op basis waarvan betrokken partijen risico-gebaseerde maatregelen voor de sector kunnen nemen. De publieke consultatie van dit rapport begint binnenkort. De FATF verwelkomt commentaar hierop van makelaars, notarissen, hypotheeknemers en geïnteresseerde non-profit organisaties. De deadline voor commentaar is 22 april 2022.⁹

Onbedoelde neveneffecten van FATF-aanbevelingen

De FATF heeft de verkenning en analyse van ongewenste neveneffecten van FATF-aanbevelingen afgerond. Hierbij is er met name aandacht voor de te nemen stappen om AML/CFT-maatregelen, die leiden tot de-risking, financiële uitsluiting, onterechte aanpak van NPO's en beperkingen van mensenrechten, te voorkomen. Het inhoudelijke werk wordt nu verder opgepakt door de relevante FATF-werkgroepen, die verder zullen kijken naar mogelijkheden om ongewenste neveneffecten te mitigeren.

FATF-president 2022-2024

De plenaire vergadering heeft besloten om dhr. T. Raja Kumar vanuit Singapore als volgende FATF-president aan te wijzen vanaf 1 juli met een termijn van twee jaar.

⁸<https://www.fatf-gafi.org/?msclkid=bd3ce776b70f11ec8153b1e91d21202a>

⁹<https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/public-consultation-guidance-real-estate.html>